

Téma és variációk

Olyan ember vagyok, aki mindent szeret (úgy mond) kontroll alatt tartani. Amikor nagy nehezen rászánom magam az autóvezetésre, akkor is fejbem előre végiggondolom az útirányt, még arról is fantáziálok, hol lenne legjobb parkolni a célállomásnál. Prekonceptiók, elvárások, kényszeres előre tervezés... ahogyan sokunknak, nekem is van, bőven. (Vagy lehet, hogy másoknak nincs, és ez valójában egy betegség? Jajj, neee!) Ezt a szöveget is, amit meg kellett volna írnom, többféleképpen elterveztem, fejbem megírtam így, aztán elvettem és megírtam úgy, de végül nem készült el, csak variációk születtek egy témára:

1. variáció – Vallomás

Mindenképp úgy kellene kezdeni az írást, hogy bevallom, sosem voltam a Találkozón, és csak nagyon ritkán volt alkalmam megnézni az amatőr társulatok előadásait. És beszélni kell arról, milyen irigykedve hallgattam a barátaim meséit, akik követték az elmúlt évek programját, a „nem hiszed el”, „hogya az milyen jó volt”, „komolyan mondom, elképesztő” szófordulatokkal megspékelt beszámolókat. Írni fogok majd a Találkozót megelőző hetek izgalmáról, amikor nagyon vártam, hogy végre belevágjunk. El fogom mondani majd azt is, hogy megérkeztem Szabadkáról, a szépen becsomagolt elvárásaimmal együtt, és valami olyasmivel találkoztam, ami mindezeket felülírta. Hogy mivel, azt nagyon nehéz megfogalmazni...

2. variáció – Miért nehéz megfogalmazni?

...mert az ember folyamatosan belesétál a szuperlatívuszokba, a műkedvelő színjátszás jelentőségének méltatásába, a közösségteremtő és közösségmegtartó feladat taglalásába. Minek írnam le ezt azoknak, akik nálamnál sokkal jobban értik és élik, mit jelentenek ezek a szavak?!

3. variáció – A múlt

A színháztörténeti vonatkozásra mindenképp ki kell térnem majd a szövegben, hiszen ez (is) a szakmámhoz tartozik. Alá fogom húzni, hogy a második világháború után a vajdasági magyar nyelvű hivatásos színjátszás (gondolok itt a szabadkai Magyar Népszínház megalakulására) kizárólag annak köszönheti létrejöttét, hogy a két világháború között a műkedvelő társulatok életben tartották a színházművészetet! Gerold László jegyzeteire fogok hivatkozni: „1940-re a Jugoszláv Királyság területén nem kevesebb, mint 126 helységben tartottak műkedvelő előadásokat.”

4. variáció – Elemzés, értékelés

Majd kitérek az egyes társulatok produkcióinak elemzésére. Mégsem, hiszen az igazságtalan lenne, mert kimaradna 5 előadás, amit még nem láttunk...

5. variáció – Dicséretetek

Úgyesen kellene megfogalmaznom, mennyire hálás vagyok ezért az Élményért. Így valahogy együtt, egy szóba sűrítve a házigazdák figyelmességét, a szervezés pontosságát, a nagyszerű előadásokat, a mosolygó arcokat, a kíváncsi tekinteteket, a lelkes topolyai közönséget, a jó hangulatú, baráti eszmecseréket! Ez lesz a legnehezebb, mert, ha az ember szívét így előnti a boldogság, akkor hajlamos a patetikára. Úgyhogy majd óvatos leszek!

6. variációk – Döntés

Mindig minden zsűri azzal kezdi, hogy nagyon nehéz dolga volt. Közhely! Aztán hozzáteszik, hogy most valóban, most tényleg! Tegnap, az esti előadás után odajött hozzám egy ismeretlen hölgy a nézők közül, és azt mondta, hogy ő nagyon sajnál minket, zsűrieket, mert hogy fogunk tudni választani ennyi remek előadás közül? Majd ezt fogom leírni.

7. variáció – Köszönet

Köszönöm!

Levél a Sűgő(k)nak

Kedvesek!

Ne haragudjatok, de nem sikerült megírnom. Annyi minden, de tudjátok..., jajj, bocs...

Üdvözlettel
Góli Nelli

Jó csapatszellemek

A Pálfi Ervin által alapított ifjúsági világnapon lépett színpadra a Szabadkai Középsikolások Diákothonának színjátszó csapata és a Palicsi Színjátszó Grund – visszatekintés és villáminterjú következik

Április 19-e a fiataloké! Ezen a napon két előadás került bemutatásra a Szabadkai Középsikolások Diákothona, illetve a Palicsi Színjátszó Grund tagjai által. Noha a színdarabok merőben különböznek egymástól, van, ami közös bennük, mégpedig a fiatalság! A házigazdák között is akadnak hozzájuk korban közel állók, így a fogadtatás, a megvendéglés alatt nagyon kellemes és barátságos légkör teremtődött. Mivel a második csapat előbb érkezett Topolyára (hogy megnézzék az első fellépőket), a színházat legalább harminc fiatal árasztotta el pezsgő energiáival.

Az Örkény-darab előadóról kiderült, hogy egyikőjük sem szabadkai, ráadásul, ha az iskola közös is, mindannyian másik szakra járnak. Más az időbeosztásuk, ezért nehéz volt összeegyeztetni a próbákat. A tanév második félévéig még a csapat sem körvonalazódott teljesen, ekkor derült ki, hogy ki az, aki ténylegesen el tudta vállalni a szereplést. A technikusokkal együtt lettek heten, és elmondásuk szerint ez pozitívan hatott a csapatszellem kialakítására, könnyű volt összecsiszolódní. Egyperces adaptációjuk szerves részét képezik a saját ötleteik, és a szakmai zsűrizés alatt bátran vállalták őket, a legnagyobb lazasággal és könnyedséggel fejtették ki ellenvéleményüket is (ha volt) a kritikával szemben.

Egy nézői vélemény az előadásról:

Harkai Anita: Szórakoztató volt az előadás. Ügyesek, felszabadultak voltak a színészek. Voltak olyan színészi technikák, amiket először láttam, például egyik szereplő tátogása másik szereplő hangjával, vagy a kellemetlen, hosszú csend. Dinamikus volt a sok mozgással és zenével. A groteszk néha meghökkentő, néha szomorú, fanyar és egyben vicces is. A mai modern ember aktuális problémáival is szembesítettek. Örkény életfilozófiáját hitelesen mutatták be humorral fűszerezve. Sok elgondolkodtató részletet láthatott a közönség.

A palicsi csapat apraja-nagyja lavinaként vonult át a parkolón érkezéskor, és ez a lendület jelenlétük alatt sem csökkent. A szünetben a művészbemutató előtt folyt a beszélgetés a szervezők és a két csapat között, ezalatt a kisebbek (néha túl éles kanyarokat megtéve) szaladgáltak mellettük.

A *Valahol Európában* című előadás szereplői nyilatkoztak szerepükről és a próbafolyamatról.

Virovkié Ivan: A karakterazonosulásom egy könnyű, ámbár érdekes folyamat volt szerintem, teljes mértékben meg tudtam alkotni saját magamból. Nehézségekbe akkor ütköztem, amikor meg kellett teremtenem a háború érzetét magamban. A próba-

folyamat izgalmas volt, tetszett a sok nyüzsgés, és az, hogy mindig egy újabb próbatétel elé állítottak. A csapatszellem a sok próba folyamán összerázódott, nem volt könnyű úgy dolgozni, hogy nem egy korosztályból valók voltunk, mások voltak az érettségi szintek. Mindig csapatjátékos voltam, ezért ez nem okozott gondot. Tudtam alkalmazkodni mindenkihez, és az elvárásokat teljesíteni.

Mezei Sára Csenge: Az elején kicsit nehéz volt, viszont amikor kicsit fejtegettem magát a karaktert, hogy miért olyan, amilyen, hogy érezheti magát, akkor el tudtam vele kezdeni dolgozni, és új színeket hozni, jobban azonosulni vele. Az egyetlen nehézség talán az volt, hogy a darab feléig a női karakter férfinak adja ki magát, amibe szintén bele kellett mennem, de nagyban segített a kosztüm. Elég hosszú próbafolyamatunk volt, viszont minden próba jókedvűen telt el, illetve volt, amikor mindenki sírt (amikor meghal az egyik karakter), de az is élmény volt. Kezdem megszokni, hogy a saját apám rendez, az kezdem megszokni, nem volt könnyű, de miután elengedtem azt, hogy ő az apám, és úgy látom, mint rendezőt, egyszerűbb. A csapatszellem nagyon jó, ismét azt tudom mondani, hogy az elején meg kellett szokni, hogy sokan vagyunk a színpadon, és vannak kisebb gyerekek is köztünk, de a végére összeszoktunk, és ezért is egy nagyon jó kis előadás született.

A házigazdák közül **Mendrei Zolt** így nyilatkozott a tegnapról: Mint fiatal, azt tudom mondani, hogy nagyon-nagyon szép és fontos a tevékenység, amit csinálnak ezek a fiatalok, és tényleg sokat ér az, hogy önszántukból és önerejükkel alkottak egy ilyen színjátszócsoporthat, amivel megpróbálnak alkotni és ezáltal a saját képességeiket fejlesztik, illetve mások életére is hatással vannak. Szerintem az ilyesfajta hozzájárulása a kulturális életnek, egy-egy kis diákközösségnek nagyon fontos és szerintem minden iskolában szükséges egy-egy ilyen csoport.

Pastyik Nóra és Turi Orsolya

A topolyai, aki megverte Napóleont

Ha ma megkérdeznénk a topolyaiakat **Kray Pálról**, mi köze volt városunkhoz, sok érdekes választ kapnánk. Számos okot fel lehet sorolni, miért koptott ki a köztudathból a báró neve. Pedig katonai pályafutásának csúcspontján, 1799-ben a legismertebb magyar volt egész Európában. A kor ünnepeit költőjét, **Csokonai Vitéz Mihályt** is megihlette az *Igazság diadalma* című elbeszélő költeményében. Pozsonyban egy **Jakusek** nevű zeneszerző olasz mintájú dalművet komponált, amelyben Kray érdemeit dicséri. De nevezték Mars kegyeltjének, Gyulafehérváron az ország megmentőjének, Itáliában a montovai hősnek. Egész alakos szobra a bécsi hadtörténeti intézetben látható.

A mohácsi vész (1526) utáni magyar történetírás és az iskolai történelemtanítás elsősorban a függetlenségi harcokról és az azokban részt vett hadvezérekről és katonákról szól. Bocskai hajdú, Rákóczi kurucok, a Bécs elleni felkelések, majd az 1848–49-es forradalom és szabadságharc történései, mind tananyag az iskolákban. Ám a magyarság számos magas beosztású katonámbert, hadvezért is adott a császári hadseregnek: **Nádasdy Ferenc** huszártábornokot, **Hadik András** Berlin megsarcológját. Ebbe a sorba tartozik Kray Pál tábornagy is. Teljes katonai pályafutása „békeidőben” zajlott, emiatt foglalkoznak kevesebbet az 1711 és 1848 közötti korról foglalkozó történések.

Kray Pál 1735-ben látta meg a napvilágot a felvidéki Késmárkon, középnemesi, evangélikus családban. A magyar és a német mellett megértette a szlovák, román és horvát nyelvet. Olaszul, angolul és franciául olvasott. Római katolikus vallásra 1763-ban tért át, miután feleségül vette a tehetős, akkor 23 éves **Mihics Franciskát**. Három fiuk született: Antal, Ferenc és János. Lányuk születésekor meghalt az édesanya (1782), majd néhány nappal később a csecsemő (Éva) is. Soha többé nem akart megnősülni. Kray Pál még életében két fiát, Antalt és Jánost is eltemette. Ferenc alig egy évvel élte túl atyját. (A legenda szerint a román parasztfelkelést leverő Krayt megátkozták, miután kivégeztette a két vezért, Horeat és Kloskat).

Miért éppen Topolya?

Kray pályafutásának második felében a katonai kitüntetések (Mária Terézia-rend parancsnoki kereszt) megszerzése mellett, anyagi biztonságára is gondolt és azon ügyködött, hogy kamarai birtokot szerezzen, amelyet leszármazottai megörökölhetnek. Az itáliai sikerek hatására – ekkor terjedt el, hogy még Bonaparte Napóleont is legyőzte – már elérhető közelségbe került ez a cél is. Miután több birtokvásárlást is elutasított (mivel teljes összeget kellett volna fizetni), az uralkodótól érkezett egy

ajánlat a Bács megyei Topolya kamarabirtokról. Míserint a 186.176 forint értékű birtokot 100.000 forint elengedése mellett megvásárolhatja (per donationem mixtam). Ezzel a birtokkal Kray a magyar birtokos nemesség elitjébe került (312 teljes jobbágytelek és 1400 hold allodiális föld, összesen mintegy 13.000 katasztrális hold tulajdonosa). Az uralkodó 1800. február 28-án írta alá a szükséges iratokat, ezzel a dátummal került Topolya a Kray család birtokába. A fennmaradt 86.176 forintot is el akarta engedni a császár egy sikeres bajorországi hadjárat után, de sajnos az ekkor már 66 éves Kray Pál nem tudta újabb sikerekkel szolgálni az udvart. Az uralkodó úgy rendelkezett, hogy Kray Bécs érintése nélkül menjen magyarországi birtokára és maradjon is ott, amíg másként nem rendelkezik. Tehát a birtok lett száműzetésének színtere. Elmondása szerint ekkor Topolyán katolikus magyarok éltek, akik mintegy 500 házzal rendelkeztek. Kray sajnálkozását fejezte ki, hogy nincs egy olyan épület sem, amely alkalmas lenne arra, hogy megszállhasson, így a paplak két szobájában lakott vagy Baján a Grassalkovich-kastélyban bérelt szobát. Első dolga az volt, hogy lakóépületet és gabonátárolót építsen. 1800 őszén arról számolt be Sándor öccsének, hogy a kúria falai egy ölnyire kiemelkednek a földből. 12 szobás, egyemeletes épületet tervezett késő barokk stílusban. Az épület 1802 novemberére készült el (ma Topolya Község Múzeuma). 1802 májusában a Pozsonyi országgyűlés alkalmával audencián fogadta **Ferenc császár**, aki elmondta, meggyőződése, hogy nem a báró volt a felelős az 1800-as hadjárat sikertelenségéért. Nagy megkönnyebbülést érzett ekkor Kray. 1803 augusztusától Pesten tartózkodott. Megrendült egészségi állapota nem tette lehetővé az utazást. 1804. január 19-én egy lázroham következtében hunyt el. Teste a Belvárosi Plébániatemplomban nyugszik, szívét ezüstszelencében Topolyára hozták. Ma a Sárlos Boldogasszony templom falában, a vörös tábla mögött található.

Méltatlanul került feledésbe Krajovai és Topolyai Báró Kray Pál tábornagy neve. Korábban a Topolyát átszelő főút viselte a nevét. Az ő közbenjárásának köszönhetjük, hogy Topolya mezővárosi rangra emelkedett, ezzel vásártartási jogot is nyert, ami hozzájárult a város fejlődéséhez. Leszármazottai hozták létre az angolkert, segítették a nagytemplom felépítését, iskolákat hoztak létre, közbenjárásukkal telepedtek Bácskába a Kosztolányiak. Egy tér elnevezésével, szobor állításával méltóképpen emlékezhetnénk Európa egykoron leghíresebb katonájáról.

Tomik Nimród, történész

Epstein Ágnes (Alba Ferro) A tojástartó

Tamás behúzott nyakkal tekerte a biciklit a ritkuló sötétben. A harmat páráként szökkent a levegőbe, amint a reggeli nap magasabbra emelkedett. A táj kísértetiesnek hatott, a bekötő út melletti kukorica lassan sárgulóra fogta, a növények levelei halkán susogtak, pedig szélnek még nyomát se érezte.

A birtok rácsos kapuja mellett rózsaszínre pingált portásfülke állt, az éjjeli portás toporogva várta már a váltását. Tamás kezét nyújtott neki, megtörtént a szokásos helyzetjelentés is a munkatársak között. Ez általában rövid volt, mert a birtok körül sosem történt jelentős dolog.

A frissen érkezett kinyitotta a kaput, ahogy a másik portás távolodó fehér fityója után nézett. Hamarosan érkeznek a többiek is, a farmon dolgozók. Hallotta az ébredező állatokat. A marhák türelmetlen bögéssel várták a reggelit, a tyúkok kotkodácsolnak. Nem volt ez egy álom munka, de néhány hónapja született a fia, most már nem csak önmagáért felelt. Sóhajtván nézett a napba, mielőtt a fürkébe lépett, hogy kávé csináljon. Először fogta el izgalom, mióta munkába állt, ma kapja meg első fizetését.

Este hatkor is jó ötlet volt még a kapu melletti fa árnyékában megállni. Tamás csípőjéhez támasztotta a rozoga biciklijét és böngészte a kinyomtatott elszámolást. Bárhogyan is nézte, a végösszeg nem stimmelt. A táblázat különböző mezői összezavarták, de talált egyet, amiben ezt írta: levonás. Felszaladt a szemöldöke. Vajon mit vonnak le tőle? A kétkerekűt a fa törzséhez támasztotta, és a papírral a kezében elindult a birtok közepén álló légkondicionált irodaépületbe, hogy kérdőre vonja a főnökét.

– Valaki lopja a tojástartó! – vetette oda neki a férfi válaszként, anélkül, hogy felnézett volna a számológépe képernyőjéről.

– Nem én lopom a tojástartó! – háborodott fel Tamás.

Erre a főnöke ránézett.

– Ha rendesen végeznéd a munkád, nem tudnák kivinni a kaput! Ha elcsúsznád a tojástartó, akkor csak ő fizetné a kárt! De így, mindenki állja a veszteséget!

Erre már nem volt mit mondani, ha a portási minimum bérre ezentúl is számítani akart. Csak magában mérgelődött. Honnan tudhatná, hogy ki mit visz a táskájában? Nincs joga senki holmija közt kotorászni! A férfi egyre dühösebb lett, ahogy a füledt melegben hazafelé tartott.

Éjszaka alig jött álom a szemére. Hogy hagyhatná ezt az igazságtalanságot? Még őt büntetik, amikor más valaki lop? Persze azt is megértette, elvégre ennyi pénzből nehezen jött ki bárki is. Hajnalban a telefon halk ciripelésére ébredt és meg is volt a megoldás! Gúnyos mosollyal a szája sarkában indult aznap munkába. Alig várta, hogy megbeszélhesse a tervét a feleségével, aki most még aludt, oldalán a pici babával.

Szép holdfényes éjszaka volt. Tamásé volt az éjjeli műszak. A fürkéje előtti padon leste a közeli kocsi fénycsóvjait. Komótosan kitarja a kaput és az öreg kék Opel csöndesen begördült. Két gyerekkori cimborája ugrott ki és együtt indultak a tyúkólak felé. Surrantak egyik kettőrel a másikig és hamarosan megtelt a csomagtartó a tojástartókkal. A szomszédos falu piacán másnap elvetemült fiatalok szentelenül olcsón árulták a tojástartókat, felháborítva ezzel a helyi kofákat. A birtok vesztesége pedig csak nőtt. A következő hónapi levonás még nagyobb volt, mindenkit fájdalmasan érintett. A munkások gyanakodva méregették egymást.

Ezután valahogy a tyúkok megtáptosodtak. Vagy az is lehet, hogy már nem érte meg a tojástartóknak...

Volt egyszer egy színház... – VI. rész

A monográfia, a szerző, és a színművészek utóélete

Cikksorozatunk hatodik, egyben záró részében két beszélgetést megőrkítő videót találnak az olvasók, melyekből megismerhetjük dr. Virág Gábor névtudomány, iskola- és helytörténetkutatót, akit még időben, 2021-es halála előtt meg tudott szólítani a múzeum a topolyai Járási Magyar Népszínházról írt monográfiája kapcsán. A videók mellett az utolsó részben is szemezgetünk a kiállítás szöveges anyagából, mely ezúttal betekintést nyújt a színház művészeinek utóéletébe. Fogadják szeretettel! 😊

Dr. Virág Gábor

1940. július 12-én született Csantavéren. Az általános iskolát helyben végezte, majd a szabadkai gimnáziumba iratkozott, ahol érettségizett is. 1960-ban beiratkozott az újvidéki bölcsészeti karra, 1964 júniusában diplomázott. A katonai szolgálat letöltése után 1965. október 1-jén a kishegyesi Ady Endre Iskolában kezdett tanítani. 1970. szeptember 1-jétől a topolyai gimnáziumban dolgozott nyugdíjba vonulásáig, 2000. szeptember 1-jéig. Tanári pályafutása furcsán alakult. Egyszerre három helyen is dolgozott. A gimnáziumi munkája kívül 1994 októberétől 2006. október 1-jéig, végleges nyugdíjaztatásáig

a szabadkai Óvóképző Főiskolán a gyermekirodalom, a beszédművelés és beszédképesség fejlesztésének tanára. 1996 őszétől 2004 őszéig a belgrádi Filológiai Kar Hungarológiai Tanszékén régi magyar irodalmat, magyar nyelvtant, nyelvtörténetet, folklorisztikát adott elő. 2000-ben vonult nyugdíjba. Tudományos munkával 1963, egyetemista kora óta foglalkozott. Doktori értekezését *Csantavér keresztnevei* címen a budapesti ELTE-n védte meg 1973-ban. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia Köztudományi Osztályának. Kishegyes település díszpolgára volt, az elismerő címet 2011-ben vette át a Helyi Közösség tanácsától.

A *topolyai Járási Magyar Népszínház 1949–1959* című monográfia szerzőjét, **dr. Virág Gábort** kérdezték az útról, mely a kötet megírásához vezetett. A videóból megtudhatjuk, a topolyai színház mely világirodalmi sikerdarabokat vitte színre először a térségben. Kíváncsiak voltak arra is, hogy a színház vezetősége mely darabokat tűzte repertoárra a vajdasági magyar, valamint a délszláv drámairodalomból.

Vendég: dr. Virág Gábor
Fényképek: dr. Virág Gábor
Fordítás: Pató Angéla
Lektorálás: Dunja Pešut
Kamera, hang, vágás: artNova studios
Tervezőgrafikus: Lillart Webdesign

Oláh Tamás dramaturg, teatrológus, a kiállítás kurátora arról faggatta *A topolyai Járási Magyar Népszínház 1949–1959* című monográfia szerzőjét, **dr. Virág Gábort**, hogy milyen technikát alkalmazott a kutatása során, a topolyai színházat megelőző és követő színháztörténeti mozgásokra volt kíváncsi, valamint a színház megszűnését követő úrt járták körül a beszélgetőtársak.

Dr. Virág Gábor ünnepélyes keretek között adta át a múzeumnak **Egri József** filmes egykori tulajdonát, a Járási Magyar Népszínház pecsétjét.

Fényképek: Süveges Eta, Szerda Zsófia,
Vajdasági Magyar Művelődési Intézet,
Vastag Tibor, dr. Virág Gábor
Fordítás: Pató Angéla
Lektorálás: Dunja Pešut
Kamera, hang, vágás: artNova
Tervezőgrafikus: Lillart Webdesign
Producer: Vastag Tibor

Utóélet

Sinkó István a színház megszűnése után az Újvidéki Rádió színészegyüttesének tagja lett, ahonnan 1986-ban ment nyugdíjba. Emlékirataiban

megemlékezik **Dimitrijevic Maráról** és férjéről: „A színház megszüntetése után többször felkerestem a két drága embert otthonukban, de az utóbbi években már tapintatból sem mertem volna a színházunkról említést tenni, mert Mara is, és a békebeli úriember, Nenad is könnyezni kezdtek. Amikor Nenus meghalt, egyszerűen képtelen voltam akár táviratban vagy telefonon részvétet nyilvánítani Marának, csak jó néhány hónappal a temetése után csúszttam be villájuk kerítésén egy csokor virágot és a postaládába egy behajtott sarkú névjegyet. Mara az USA-ban élő lányához költözött.”

A színház közelében maradt pályatársainak sorsáról így ír Sinkó István:

Albert Jánost a szabadkai Népszínház szerződtette.

Barácius Zoltán is Szabadkára szerződött, rendezőként, újságíróként, íróként is tevékenykedett.

Gyurcsics Erzsébet a szabadkai Gyermekszínház tagja lett, és maradt nyugdíjaztatásáig.

Jordán Erzsébet már két évvel a színház megszűnése előtt az Újvidéki Rádióhoz szerződött, 1978-ban vonult nyugdíjba.

Karna Margit a Szabadkai Népszínházhoz szerződött, amikor felkerestem, órákon keresztül beszélgettünk a volt színházunkról, melázva, kacagva, szeretettel...

Kiss Sándort nem vették fel színésznek a Szabadkai Népszínházba, Újvidékre kerülésem után még találkoztam vele néhányszor, egy filmben statisztált. A forgatás befejezése után nem sokkal öngyilkos lett.

Kollár Péter is a szabadkai színház tagja lett, de hamarosan megvált az együttestől.

Lőrincz Lajossal együtt szerződünk az Újvidéki Rádióhoz.

Nagyellért János Topolyáról Szabadkára, majd a Rádióhoz szerződött. Gyönyörű orgánuma mikrofonon keresztül még jobban érvényesült. Nem is játszottak vele, csak főszerpeket.

Nagyellértné Kiss Júlia visszament a Szabadkai Népszínházhoz, majd onnan az Újvidéki Rádióhoz szerződött, ahonnan 1989-ben vonult nyugdíjba.

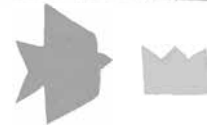
Süveges Eta Topolyáról Szabadkára szerződött, és a Népszínházban maradt nyugdíjaztatásáig.

Forrás: Topolya Község Múzeumának YouTube-csatornája; a *Volt egyszer egy színház...* című kiállítás anyaga; Magyar Szó

Összeállította: Guci Mónika

Ma a Találkozó színpadán

Édes-keserű: nem hazudunk, a Találkozón versenyben ma utoljára jácunk

El se hisszük, hogy a szemle versenyprogramjának utolsó, előadásokkal teli napjához érkeztünk. Ma Zentáról két társulat is érkezik, s az estet a tavalyi házigazdák, a temeriniék zárják. A zentai diákszínjátékosok fogják megkezdeni a sort egy olyan történettel, mely szülőkről és serdülőkről, vágyakról, (nem)elfogadásról, felelősségről, álmokról és elsősorban a tinédzser lélekről szól. Őket követi a KEX mind közül a leghíresebb történettel, majd pedig a temerini Jáccunk Trupp fog elvárásolni bennünket egy alap emberi igazságokat és tulajdonságokat kereső előadással. Tartsanak ma is velünk!

A Zentai Magyar Kamaraszínház Diákszínjátékosai, Zenta

A csapat ezen felállása már egyéves tapasztalattal rendelkezik. Színjátékosok már az *Így történt...* című darabban is bebizonyították rátermettségüket. A (sajnos) megfogyatkozott létszám ellenére idén is nagy lendülettel vetették magukat a munkába. Kissé komorabb, mélyebb témával foglalkoztak, érett hozzáállással és kreatív ötletekkel gazdagították a próbafolyamatot. A kreativitás mellett komoly csapatmunka és lendület jellemzi a társulatot.

A társulat eddigi díjai a Találkozón:

1996 – *Cselédek* című előadás elnyerte a fődíjat (vendégszerepelhetett Zsámbékon).

1997 – Domány Zoltán lett a legjobb férfi epizód szereplő.

2000 – A Zentai Színtársulat és a csókaiak koprodukciója kiérdemelte a rendezői díjat.

2001 – Robert Bloch *Az Anya* című pszichológiai krimijének rendezéséért Bambach Róbert-díjat kapott az új kifejezési formák kereséséért Lénárd Róbert, a darab rendezője.

2002 – A *Dagasztók* című vígjátékáért Bambach Róbert-díjat nyert az új kifejezési formákért Lénárd Róbert rendező.

2004 – Marivaux *A szerelem és a véletlen játéka* című vígjátékának előadásáért Pataki László-díjban részesült a csoport.

2005 – Friedrich Dürrenmatt *Pillanatkép egy bolygóról* című előadás kiérdemelte a Bambach Róbert-díjat és a legszebb színpadi beszéd díját.

2006 – Peter Weiss *Mockinpott úr kínjai és meggyógyíttatása* című előadás nyerte el a Pataki László-díjat, valamint Mácsai Endre a legjobb férfi főszereplőnek járó díjat.

2007 – Nyikolaj Vasziljevics Gogol *A revizor* című előadás Garay Béla-díjat érdemelt ki.

2009 – Kovács Ákos – Máriás Endre: *Az éj-jel menyasszonya* című előadásáért Bambach Róbert-díjjal jutalmazták a csoportot, valamint

Nagybali Tamara érdemelte ki a legszebb színpadi beszéd díját.

2011 – Presser Gábor, Sztevanovity Dusán és Horváth Péter *A padlás* című műve nyomán készült produkciójáért, melyet Mácsai Endre rendezett, Bambach Róbert-díjat érdemelt ki a társulat.

2012 – *Valahol Európában* című musical produkciójában nyújtott alakításáért legjobb női főszereplőnek járó díjat vehetett át Verebes Judit, Suhanc/Éva szerepéért, valamint a legszebb színpadi beszéd díját Bicskei Kata vehette át.

2013 – Mácsai Endre rendezésében a *Sohaország* című előadást Pataki-díjban részesítette a zsűri.

2014 – a Zentai Magyar Kamaraszínház két társulattal érkezett a találkozóra, a Találkozó Bambach Róbert-díjat a legjobb alternatív vagy új formákat kereső előadásért a Zentai Magyar Kamaraszínház Zsebtársulata kapta a *Föld nélkül* című előadásukért, amelyet Lőrinc Tímea rendezett.

2016 – A legjobb női mellékszereplőnek járó Magyar Piri-díjat Graca Beáta és Kiss Izabella *A bogyósgyümölcskertész fia* című előadásban (rendező: Lőrinc Tímea) nyújtott alakításukért vihették haza.

2018 – A zsűri a legszebb színpadi beszédért Szántó Róbert-díjjal tüntette ki Dupák Fannit, az *Őz, a nagy varázsló* című előadás Dorkáját. Rendező: Dévai Zoltán és Virág György.

2022 – A lendületes színházi alkotómunkáért a zsűri díjat nyújtott át a Zentai Magyar Kamaraszínház Diákszínjátékosai lelkes csapatának.

A Zentai Magyar Kamaraszínház Diákszínjátékosai bemutatják:

Németh Ákos: *Babett hazudik* (60')
Dráma

Rendezte: Verebes Judit
Fénytechnikus: Bata Szabolcs
Hangtechnikus: Németh László

Szereplők:

Babett – Oláh Réka
 Nina – Berta Fanni
 Simon – Radócki Kristóf
 Karin – Szalma Antónia
 Rendőrnő – Kocsis Irén
 Babett anyja – Rekovics Réka
 Démon – Gubis Alex

12 éven aluliaknak nem ajánlott**KEX, Zenta**

A KEX idén 10 éves lett!

Ezidáig díjtalanok voltak, de egy Kosztolányi Dezső Színház fellelési díj örömet okozna nekik – allják a bemutatkozásukban. Igazi műkedvelő színjátszók, mindent saját erőből szeretnek megoldani. Egy külföldi fellépés aranyozta be az életük. Hisznek a saját kútforrásból származó szövegekben!

A zentai KEX bemutatja:

Hideg kutyaleves (édes-keserű) (65')
 Vígjáték

Dramatizálta és rendezte: Döme Zoltán
 A rendező munkatársai: a társulat tagjai

Szereplők:

Dupák Erika, Rekovics Réka, Rákoczi Anita, Fendrik Zsolt, Piros Bálint, Pásztor Dániel

Szirmai Károly Magyar Művelődési Egyesület, Jáccunk Trupp, Temerin

A Jáccunk Trupp 2017-ben alakult főleg az akkori középiskolásokból, László Sándor vezetésével. 2018-tól minden évben eljutottak a vajdasági színjátszó szemlére. Később közös előadások készültek az egyesület régebbi, idősebb amatőr színjátszóival. Az utolsó két szemlén nagy sikerrel szerepeltek, több fődíjban is részesültek.

2022 áprilisában Temerinben, a Szirmai Károly MME volt a házigazdája a 26. VMASZT-nak. Ebben az évben Magyarországon is vendégszerepelt a Jáccunk Trupp, a karácsonyi műsorával pedig bizonyította közösségmegtartó erejét is.

A régi középiskolások mára már egyetemistákká, felnőttekké váltak, de folytatták a színjátszást. Nagy örömeinkre azóta újabb érdeklődők kapcsolódtak be a csoport tevékenységébe.

László Sándor vezető, rendező mellett ezúttal Virág György színész foglalkozott a csak fiatalokból álló csapat színpadi munkájával.

A társulat eddigi díjai a Találkozózn:

1997 – A társulat Pataki László-díjat érdemelt ki a legjobb előadásért, ezzel együtt vendégszereplést Zsámbékon Sławomir Mrozek *A nyílt tengeren* című előadással. Ugyanezen előadásban játszott legjobb férfi főszerepéért Szilágyi László-díjban részesült Gőz László.

2015 – Közönségdíjban részesült a csoport a *Tüvé-tevők* című előadásáért, melyet Törteli László rendezett.

2021 – Pataki László-díjat nyert a Jáccunk Trupp a találkozó legjobb hagyományos keretek között megvalósított előadásáért, a *Tyúklétra (avagy mi csorog a nyakunkba)* című darabjáért, amelynek szerzője Rókus Zoltán, rendezője pedig László Sándor. Valamint a legjobb női epizódszerep elismerését, a Magyar Piri-díjat a zsűri Vakosné szerepének megformálásáért Petro Ildikónak ítélte oda a *Tyúklétra (avagy mi csorog a nyakunkba)* című előadásban nyújtott alakításáért.

2022 – A zsűri közösségteremtő tevékenységéért a temerini Szirmai Károly Magyar Művelődési Egyesület Jáccunk Truppját Garay Béla-díjjal tüntette ki, emellett a legjobb női főszereplőnek járó Ferenczi Ibolya-díjat Petro Ildikót vihette haza, akit az *Éjjeli menedékhely* című drámában Vasziliszta szerepében láthatott a közönség. A legjobb férfi epizódszerepért járó Nagy István-díjat szintén a temerini társulat egyik tagjának ítélte oda a zsűri. Elek István az *Éjjeli menedékhelyben* nyújtott kiváló alakításáért, Luka szerepének megformálásáért vehette át az elismerést. Az előadást László Sándor rendezte.

A temerini Jáccunk Trupp bemutatja:

Petőfi Sándor: Bolond Istók (60')
 Dramatizált elbeszélő költemény

Rendezte: László Sándor
 Társrendező: Virág György
 Fénytechnikus: Majoros Róbert

Szereplők:

Gyuga Alisza, Popović Ildi, Sziveri Éva, Sípos Réka, Szabó Dianna, Hornyik Nikolett, Nemes Edina, Szabó Zsuzsanna, Jankovics-Bocskovity Éva, László Attila, Zelenka Máté

Bolond Istók sórajzos világa

A Vajdasági Magyar Képző-, Kutató- és Kulturális Központ összefoglalója

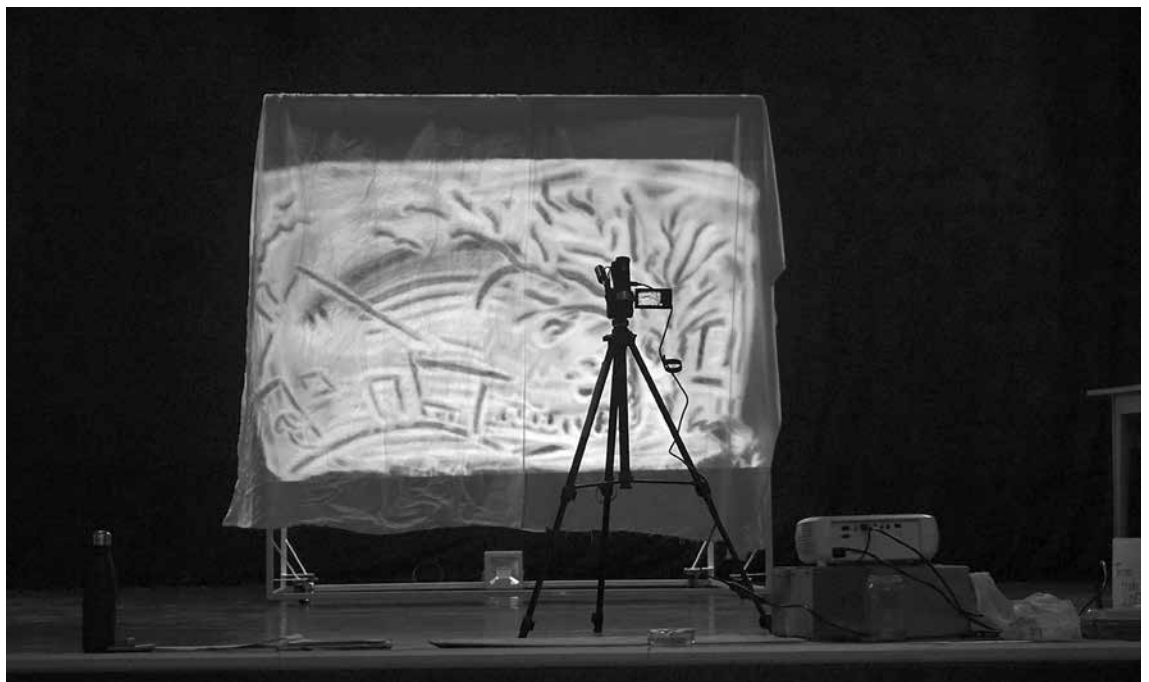
A Petőfi 200 emlékévként MOZDULJ! PETŐFI! nevet viselő vajdasági rendezvénysorozatának keretében 2023. január 1. és 2024. március 15. között széles körű és változatos programokkal ünnepeljük nemzeti költőnk születésének 200. évfordulóját. A rendezvénysorozat célja, hogy méltó módon ápoljuk és éltsük Petőfi Sándor kultuszát a Vajdaságban. A MOZDULJ! PETŐFI! programsorozat részeként a Vajdasági Magyar Képző-, Kutató- és Kulturális Központ 2022 novemberében pályázatot hirdetett a vajdasági magyar színjátszó társulatok számára, lehetővé téve a Bolond Istók, Petőfi Sándor és Weöres Sándor azonos című művének színpadra vitelét. A pályázatok elbírálásánál fontos szakmai szempont volt a társulat kreatív döntéshozatala és víziója, valamint Petőfi szellemiségének beépítése az előadásba. A VM4K felhívása komoly érdeklődést váltott ki a színjátszó társulatok körében, a jelentkezők nagy része kiemelte, hogy a *Bolond Istók* mű színre vitele komoly feladat, mely műfajánál fogva elüt a legtöbb társulat művészi profiljától. Ebből kifolyólag egyedül a Jáccunk Trupp, a temerini Szirmai Károly Magyar Művelődési Egyesület társulata vállalta, hogy színpadi adaptációt készítsen Petőfi Sándor elbeszélő költeményéből.

A Vajdasági Magyar Képző-, Kutató- és Kulturális Központ csapatának két tagja február elején

Temerinbe utazott, hogy betekintést nyerjenek az előadás egyik próbájába. A Szirmai Károly Magyar Művelődési Központban László Sándor rendező, az újvidéki Művészeti Akadémia tanára, és Virág György társrendező, a Zentai Magyar Kamaraszínház színésze fogadták a VM4K munkatársait egy rövid interjú erejéig. A rendezőkkel folytatott beszélgetésen szó esett a szereposztásról, valamint az előadás fő koncepciójáról. Szövegkönyv hiányában, a színészek Petőfi Sándor elbeszélő költeményéből merítenek ihletet, ropant fantáziadús módon. Az egyetemistákból és fiatal munkavállalókból álló társulat tagjai lelkesen meséltek a készülő előadás sajátosságairól, a próbák menetéről, és Petőfi Sándor munkásságához való viszonyukról. A Bolond Istók vizuális elemeit tekintve is különleges darabnak bizonyul, László Sándor rendező egyedi képzőművészeti technikák beépítésével teszi látványosabbá az előadást: az egyik narrátor szerepébe bújó színész nő sórajzai-val varázsolja a közönséget Bolond Istók világába. Az egyedi kidolgozású és különleges megoldásokkal teli darab sok meglepetést tartogat a nézők számára.

A Jáccunk Trupp *Bolond Istók* előadása a XXVII. Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók Találkozóján, 2023 áprilisában kerül bemutatásra a MOZDULJ! PETŐFI! rendezvénysorozat részeként.

VM4K

„Nincsenek buta emberek, csak rossz Egypercesek!” (Örkény István: Használati utasítás)

A Szabadkai Középiskolások Diákotthon színjátszóinak *Egypercesek kánona*, Örkény István *Egyperces novelláinak* alapján című előadásának értékelése

A csoport nemrég szerveződött újjá a diákotthon falai között. **Papp Bartusz Karolina**, az előadás rendezője bemutatja a csapatot, megtudjuk tőle, hogy a fiataloknak ez az első színpadi munkája, valójában egy bemutató tanúi lehettünk. **Góli Kornélia** bemutatózással kezdi, majd a megteremtett felszabadult hangulatban kezdi a zsűrizés szakmai részét.

„Örülök, hogy itt vagytok, hogy újraindulhatott ez a munka. Sokan nyúlnak Örkény Egyperceseihez, pedig nagyon nehéz színpadi formává alakítani, iszonyatosan nagy munka. Az előadásotoknak van belső tartama, ami fontosabb, mint a produkció-szerűség. Bátorítalak arra, hogy más típusú szövegeket is vegyetek elő, olyat, ami dialógusokkal teli, ami egy másik forma. Az esti mese jelenet nagyon frappáns, fiatalos hozzáállása az írott anyagnak. Fontos, hogy értelmezzetek egy szöveget, de ennél fontosabb a ti szándékotok, hogy ti mit akartok megmutatni, elmondani nekünk. Na ebben a jelenetben értettük!” Majd a szöveg túldarabolttságáról beszélt, és az egyszerűsítés fontosságáról, ami a nézőnek segítség a tömör szöveg befogadása miatt. Továbbá felhívta a figyelmet a hadarás leküzdésére is. Majd **Crnkovity Gabriella** vette át a szót.

„Amikor nincs semmi dolguk egy jelenetben, akkor mit csinálnunk? Ezt is meg kell beszélni, ezt is el kell dönteni. Követem a dialógust? Izgatott vagyok? Bármilyen jó, csak legyen következetes. Úgy vettem észre, minden résznél ki van választva

egy játék és a játékokra épültek a jelenetek. Van benne például egy hangjáték, az fokozódjon akkor oratóriummal. Szálljon el a dolog, lépjen át egy másik dimenzióba. Ezzel az anyaggal foglalkozzatok: kísérletezzetek, nézzétek meg, van e benne valami, ami megszülethet még? Bátran lépjétek benne még!”

Pálfi Ervin folytatja, aki tovább oldja a hangulatot. „Ma, április 19-e van, nem tudom, hogy az Ifjúság Világnapját, vagy csak a vajdasági Ifjúság Világnapját ünnepeljük. Ti nagyon fiatalok vagytok még (első, második középiskolások – a szerk.), most kezdtek valamibe belekóstolni. Ezeket a kapukat nyitogatni kell: minden egyes perc, amit egy fiatal nem a laptopjába, telefonjába meredve tölt el, az piros pont, wow-wow és hajrá! Nagyon látszik rajtatok a rutintalanság, a bátortalanság. De ez nem baj! Élvezni kell a játékot, és ti nagyon jó úton vagytok, ezt kell erősíteni!” Az artikulációt, Nellihez hasonlóan Ervin is említi, nagyon fontos a jól érthetőség. Majd folytatta a látottak elemzését. „Hogy »kuss már« – azt nem Örkény írta bele... és maximálisan bátorítalak benneteket, hogy írjatok még ilyeneket. Minden, ami a humor kulcsán belül van, azt bátran kell csinálni. Az az út, amit ott megpendítettetek, az a jó irány. Ilyenekből kell több és még bátrabb. **Kristóf (Varnyú Kristóf – a szerk.)** személyiségéből jött egy olyan jó gesztus! Felajánlottál valamit a rendezőnek és a rendező azt mondta, hogy csináld! Ez a tiéd, hiteles és őszinte.

Megengedhetitek magatokban, hogy bátrabbak legyetek. Kimaxolni a lehetőségét, hogy belemehettek a játékba. Hiteles és autentikus lesz ettől a dolog.”

A hallottakra a fiatalok is reagáltak udvarias, de határozott stílusban. Megtudjuk tőlük, hogy közösen gondolkodtak az anyagon, együtt ötleteltek és közösen improvizáltak. Ha valamivel nem értettek egyet, rendezőjükkel megvitathatták azt. Ervin folytatta a technikai meglátásaival.

„Figyeljétek a természetes hangsúlyokra. Ezen úgy tudtok segíteni, ha meggy egy belső monológ. Ezt azt jelenti, hogy a mondatok között ki nem mondott mondatokat mondjátok magatokban.

Mondod magadban, amit reagálni szeretnél hangosan, és ez a ki nem mondott mondat fogja megadni azt az energiát, ami megsegíti a következő megszólalást. Egyébként csodás ezt hallani, hogy improvizációval is operáltok.” A mozgásos jelentekkel viszont nincs kibékülve.

„Azoknál a részeknél elveszítitek a dolog humorát és iróniáját. Belementek valamibe, amit nem tudok dekódolni. Mi volt ezzel a szándádotok?” A játsszók így reagáltak. Elsőként Varnyú Kristóf.

„Azt akartuk szimbolizálni, hogy két külön világ van jelen. Párhuzamosan mozog, de mégsem ugyanaz a kettő. A groteszk hatást próbáltuk ezzel gyakorolni, próbáltuk nyomatékosítani a nézőben.” Majd **Dózsai Adél** vette át a szót.

„A mese és horror közti kontrasztot kívántuk megmutatni. Próbáltunk egymáshoz nem illő dolgokat egymásra helyezni.”

Karolina pedig így zárta a magyarázatot.

„Oldani szerettem volna a sok szöveget, hogy legyen egy kis pihenője a nézőnek. Keresni a jelentekben a kulcsot. Tükörvilág, vagyis két világ van, az benne a groteszk, hogy melyik a reális?”

Ervin így reagál. „Számomra nem volt groteszk, ez a legnagyobb problémám. Egy tréninggyakorlatnak tűnik. Közben a nyersanyag elképesztő humorának szellemiségéből vesz el. Ezeket nem tudom párosítani szervesen a szöveghez.”

„Nekem nem baj, hogy nincs köze a szöveghez – veszi át a gondolatot Gabi. Nekem jó, ha föllazítok. Rendben van minden, csak szóljon önmagában is valamiről. Nem elég, ha profi módon megcsináljuk

a mozdulatokat, a »koreográfiát«, de muszáj szóljon valamiről. Több legyen egy gyakorlatnál! Például, játszottok azokkal a madzagokkal. Hadd lássam azt, hogy ezek például a „beleim”, mert aztán nem sokkal később előjön az Örkény-szövegben. A privát dolgok nagyon jók benne. Ez már a szöveges részekre vonatkozik, de nem csak! Vajon bátortalanság, vagy nem ismertétek fel annak a lehetőségét, hogy mekkora tárházatok van. Azt csinálhattok tulajdonképpen, amit akarok. Dobjátok el az eszeteket, és zsigerből dolgozzatok. Próbáljatok egyszer úgy, hogy félreteszitek az agyat. Nem értelemmel, hanem ösztönösen cselekedtek. Ami aztán vagy benne marad a végeredményben, vagy nem. Találjátok meg benne a szabadságokat, kísérletezzetek!”

Ervin a szemkontaktussal folytatta.

„Azt a formát választottátok, hogy belenéztek a közönség szemébe. Arra bátorítanálak benneteket, hogy akkor konkrétan szemekben mondjátok a szöveget, ne csak úgy, mintha... Ami általános, az sosem működik. Csomó apróság nagyon üt. Például az átverés szünet... (a darab első negyedében a játsszók kiálltak, és extrém hosszú percekken keresztül csak álltak – a szerk.) ... én tényleg azt hittem, hogy elment a szöveg... és mikor rájöttem, hogy át vagyok verve, az nagyon ütött.”

A csillogó szemű friss és bátran kommunikáló fiatalok és rendezőjük mosolygósan hagyják el a termet, majd elcsípem kicsit később, amint össze-súgnak: „Jók voltunk!”

Nagy Karina

nem tudom levenni a szemem. „Olyan hitellel álltok fenn, hogy ha a hivatásosok fele ennyire hinne az előadásokban, amikben játszik, akkor minden előadás fesztiváldíjas lenne.”

Megdicsérte a csapatot, amiért remekül építkeznek egymásra a dialógusokban, s ettől pörgőse válik sok jelenet, amelyik ezt igényelte is. Suhanc és Hosszú alakuló szerelmi viszonyán erősített volna, néhány összenézést, hisz Suhanc-Éva és Hosszú között egy ki nem mondott szerelem szövődik, ezt jelezhetik erőteljesebben is, azokban a jelenetekben, amikor nincsenek annyira előtérbe helyezve a többiekhez képest a színpadon.

Érdekes kérdés, hogy vajon a tanító a Rendnek kell lennie c. dalt énekel-e, hiszen ő a külön a felnőttek között.

„Picit erősíts a karakteren – javasolta Ervin. Azzal lehet játszani, hogy nem végig éneked, csak a refrént mondjuk. S abból néha ki is nézhetsz. Ha a nézés irányát megváltoztatod, egy bizonyos számú néző figyelmét odavonzod. Nem értesz egyet a többiekkel, s ezzel is tudod ezt jelezni.”

Mezei Zoltán és Kalmár Zsuzsa három gyermeke is játszik az előadásban, a legkisebb fiukat, **Gergőt** Kuksi szerepében láthattuk. A próbafolyamat során megesett, hogy Mezei rendezői minőségében például ezt mondta a fiának: „Gergő, a mondat végét fínt kell hagyni. Mikor meghallottam magam, azt mondtam, te jó ég, mit beszélek egy hét éves gyereknek. Gyorsan váltottam a számára is ismerős nyelvre: figyelj Gergő, ezt úgy kell mondanod, mint amikor este nem akarsz tusolni...”

Pálfi Ervin beszélt még a műfaji sajátosságokról. A sétálgatások gyakran gyengítik a szituációkat: „Nem tudom megengedi-e a műfaj, hogy másképp nyúlj hozzá. Lehet néha jobban működni, ha a szereplők csak egymás mellett ülnének, s nem mozognák túl a szerepet.”

Mezei Zoltán elmondta, hogy kísérleteztek az- zal, hogy ellene menjenek a klasszikus musicales formáknak, ilyen például Hosszú és Suhanc duettje is, ahol szinte mozdulatlan a két főszereplő. „Igyekeztünk minél kevesebb sablont használni, de elkerülhetetlen, hogy néhányba mi is beleszaladjunk” – mondta Mezei.

Góli Kornélia és Crnkovity Gabriella is dicsérték a színpadi mozgást, annak erejét, az „élőségét”. A botokkal való harc ki van gyakorolva, de persze mindig van lehetőség fejlődni.

Szerda Zsófi

Holnap a Találkozó színpadán

GYEREKNAP a topolyai Művelődési Házban

A Találkozó versenyprogramja lezárult, de a szünnapon sem hagynak bennünket unatkozni a topolyai házigazdák! Holnap a gyerekeké, a fiataloké lesz a főszerep! Szébbnél szebb alkotásokat, egy varázslatos előadást láthatnak majd az érdeklődők, az 5 és 15 év közötti gyerekek pedig egy szórakoztató, játékos foglalkozáson is részt vehetnek. Tartalmas délután elé nézünk! Tartsanak velünk! 😊

Április 21., péntek

14.30 Színek háza – gyerekrajzok és alkotások kiállítása

15 óra Mosolycsaló gyermekszínhátszó csoport, Topolya
Frank L. Baum – Zalán Tibor – Erős Ervin – Andres Ortega: *Óz, a nagy varázsló* (45') – versenyprogramon kívüli előadás
Musical

Dramatizálta és rendezte: Jankovics Andrea
Koreográfia: Crnkovity Gabriella
Rendezőasszisztensek: Bacsó Noémi, Kovács Nemes Kata, Mendrei Zsolt, Pastyik Nóra
Hangfelvétel: Kávai Lénárd
Fénytechnika: Huszár Attila
Csoportvezető: Crnkovity Edit

Szereplők:

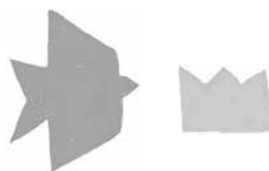
Mumpicok, Farkasok, Varjak, Nyugorok, Szárnyas Majmok, Érzékeny és Érzéketlen Erők – Mosolycsalók
Dorothy – Pressburger Janka
Madárijesztő – Pavluković Nikoletta
Bádogember – Ularik Réka
Gyáva Oroszlán – Fekete Zsófia

Az előadásról:

Valahol messze, a zölden tündöklő Smaragdvárban él és uralkodik Óz, a nagy varázsló. Úgy hírlik, hogy fényes palotájában a legkülönbözőbb kincsek garmadáját gyűjtötte egybe, köcsögszámra áll ott a bátorság és az ész, egész gyűjteménye van emberi szívekből, s varázshatalma akkora, hogy a világban sodródó Dorka is tőle kér tanácsot, hogyan juthatna vissza Kansasba. Óz palotája felé igyekszik hát mindenki, aki csodás segítségre vágyik. Oda tart a vándorúton összereglett társaság: Dorka, a Madárijesztő, a Bádog Favágó, a Gyáva Oroszlán, no meg Totó, a játékos kiskutya is.

Különös és mulatságos mesevilág hőseit vonultatják fel előttünk a topolyai Mosolycsalók, akik előadásukban a zene és az ének nyelvét hívják segítségül a történet elmesélésére.

16 óra Élménypedagógiai foglalkozás 5-15 éves korig

Szombaton a Találkozó színpadán

Díjeső – végéhez ért a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók XXVII. Találkozója

Színjátszó Találkozónk díjkiosztó ünnepséggel és a Zentai Magyar Kamaraszínház társulatának vendégjátékával zárul – a nagysikerű *Művészet* című előadást láthatja a közönség.

**Április 22., szombat, 18 óra,
Művelődési Ház moziterme
Ünnepélyes díjkiosztó gálaműsor**

Átadásra kerül a 2023-as találkozó két fődíja:

- a Pataki László-díj a találkozó legjobb hagyományos keretek között megvalósított előadásáért és
- a Bambach Róbert-díj a legjobb alternatív / új formákat kereső előadásért.

További díjak: Garay Béla-díj a közönségteremtő tevékenységért • Szilágyi László-díj a legjobb férfi főszereplőnek • Ferenczy Ibolya-díj a legjobb női főszereplőnek • Nagy István-díj a legjobb férfi mellékszereplőnek/epizodistának • Magyar Piri-díj a legjobb női mellékszereplőnek/epizodistának • Szántó Róbert-díj a legjobb színpadi beszédért • Közönségdíj • Diákzsűri díja • különdíjak.

A 2023-as Találkozó zsűrije:

Crnkovity Gabriella színművész, az Újvidéki Színház társulatának tagja

Góli Kornélia dramaturg, az Újvidéki Művészeti Akadémia tanára

Pálfi Ervin színművész, az Újvidéki Művészeti Akadémia tanársegédje

**Április 22., szombat, 19 óra
A ZENTAI MAGYAR KAMARASZÍNHÁZ
VENDÉGJÁTÉKA**

Yasmina Reza: *Művészet* (90')

Vígjáték

Rendezte: Mezei Kinga (Jászai Mari-díjas, Pataki Gyűrű-díjas)

Az előadásról:

A kortárs francia irodalom sodró lendületű szatírjájának középpontjában egy fehér alapon fehér vonalakat ábrázoló festmény és három régi barát áll. A művészet fogalmáról alkotott ellentétes vélemények, esztétikai konfliktusok komoly megpróbáltatások elé állítják a három férfi kapcsolatát. Yasmina Reza szarkasztikus humorral rántja le a leplet a sznobizmusról, a divat hatalmáról, s közben mesteri érzékenységgel avat be bennünket egy évtizedes barátság mélylélektani rejtelseibe. A *Művészet* nevetet és elgondolkodtat, s mindeközben valóságos jutalomjátékot kínál a színészek számára. A francia szerzőnő sziporkázó szövegében egymást követik a feszült és komikus pillanatok, fény derül régen elhallgatott titkokra, hazugságokra, és persze szó esik magáról a művészetről is. Hiszen elfogadni, engedni, alkalmazkodni, változni s megőrizni egy barátságot: művészet.

Színházi élmények

A nyárról mindenkinek más jut eszébe. Zenei fesztiválok, strand, görögdinnye, egy hűsítő limonádé, vagy akár mindenki kedvence, a fagy. De lefogadom, hogy a legtöbb vajdaságinak mást is jelentenek a nyári, szűnyogokkal tarkított esték, a kisgyerekek halk mormolással feltett kérdései és a szülők türelmes felelete, a kérdéstől egy kissé halkabban válaszolva.

A szemünk előtt Molière legismertebb darabját játszó, harsány és lelkes fiatalok egy csapásra elhallgatnak, már csak a gyerekek beszélnek. A csendben máris sokkal hangosabbaknak tűnnek. A lámpák elsötétülnek. A fiatalok a színpad mögé szaladnak. Mi történik, kérdezi előttem egy kislány. Elmosolyodok. Neki most először van része ebben a csodában. Nem tudja még, mi következik. De mi már tudjuk.

És kisvártatva meg is történik, amire számítottunk. A fiatalok a színpad mögött teli torokból elkiáltják magukat: „Kalapozás!” Hogy bírja még a tüdejük? Fut át a fejemen egy pillanatilag a kérdés. Hiszen az előadás nagy részében kihangsúlyozták nélkül beszéltek. Nincs több időm ezen mészán, mert a következő másodpercben már elő is szaladnak a sötétből, mindenki kezében egy kalap vagy valamilyen hasonló tárgy himbálódzik. Már is mindenki készíti a tárcáját, hogy támogassa Vajdaság művészetét. A Tanyaszínházat.

Rápillantok a színpad mellett parkoló traktorra, mely oldalán a színház jelképe, egy komor arcú napraforgóvirág díszel, körülötte a felirat: „Tanyaszínház, anno 1978”. A kavillói csapat, mint minden évben, most is ezzel érkezett. Apró színpadjukat minden helyszínen, Vajdaság legeldugottabb falvaiban saját maguk állítják fel, majd szedik szét, és másnap az előadásuk következő állomásán megismétlik a folyamatot.

Az előadásmódon kívül maga az előadás is páratlan. A *Képzelt beteg* talán még magának Molière-nek, az eredeti szerzőnek sem sikerült olyan perdülékenyre megírnia, mint ahogyan a fiatal színészek előadták. A hosszú, nehéz szövegek ellenére senki sem hibázott, mindenki azonosult azzal a karakterrel, akit eljátszott. Az egyszerre szórakoztató és a történethez szorosan kapcsolódó jelmezek is nagyban hozzájárultak a sikerhez: a műsor végén felhangzó vastapshoz és az adományhoz. A néző

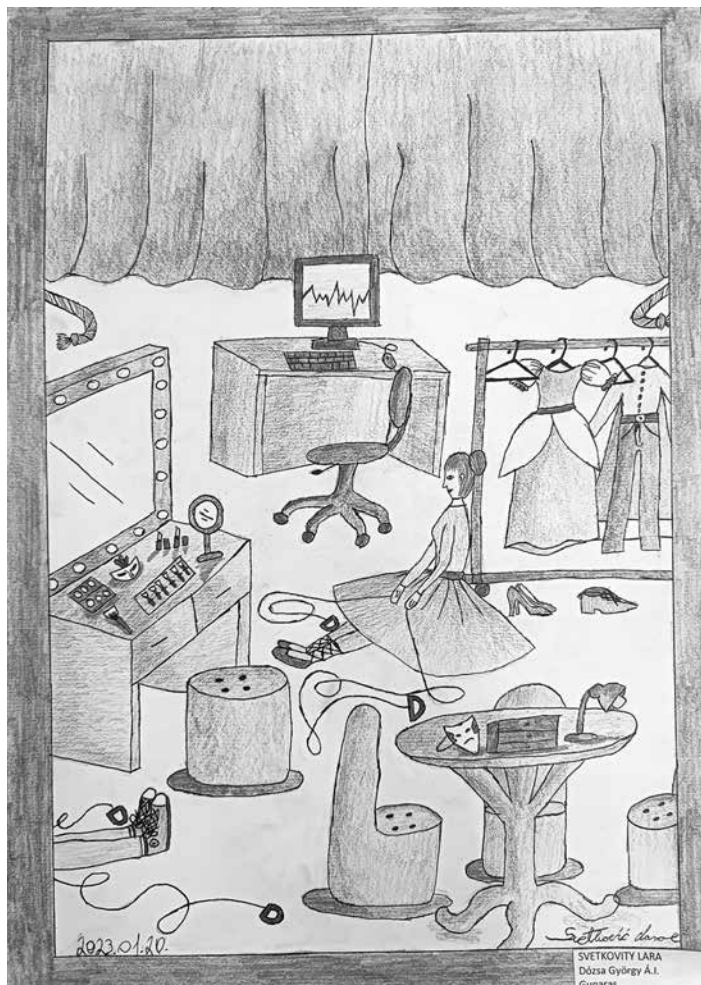
ezen a füledt nyári estén másfél órán keresztül kiverhette a fejéből az élet nehézségeit és attól kezdve, hogy az első színész megszólalt, csakhamar egy képzeletbeli világban találhatta magát. Persze, a Tanyaszínházhoz méltóan, néhányszor hallhattunk egy-két társadalomkritikai poént is, mely nem szerepelt az eredeti műben, és melyet legtöbbször csak a felnőttek érthettek meg. Esetleg még a Tanyaszínház munkásságát jól ismerő gyerekek. Azok a gyerekek, akik alig várják, hogy évente egyszer szüleik leültessék őket egy szalmabálára és egy zacskó tökmagot a kezükbe nyomva otthagyják őket, hogy a többi gyerekekkel együtt élhessék át a színház nyújtotta élményt.

A színházaknak nagyon fontos szerepe van az életünkben. Nemcsak a műveltségünkön javíthatunk általuk, hanem új, különleges élményekkel is gazdagodhatunk.

Kollár Melitta,

IV/2,

Dositej Obradovic Gimnázium
és Közgazdasági Középiskola

Hittel, lelkesedéssel, a közönséggel együtt lélegezve (3.)

Az Újvidéki Színház akkori külföldi és belföldi kapcsolatairól mindenképp szólni kell. Mindenekelőtt a budapesti Nemzeti Színházat említem. A magyar nemzet egyik legjelentősebb intézménye ugyanis azokban a válságos esztendőkhöz három alkalommal is ellátogatott hozzánk. 1990. november 24-én és 25-én két előadással, Mrožek *Az arckép* című háromfelvonásos színművével, melyet Gábor Miklós rendezett, és Eörsi István *Tragédia magyar nyelven Szophoklész Antigonéjából* című művével, melyet **Császár Imre**, a Nemzeti Színház akkori igazgatója rendezett, és neki köszönhetjük az említett vendégszereplést.

A Nemzeti Színház 1993. november 1-jén érkezett újra Vajdaságba. A neves társulat Topolyán, Újvidéken, Zentán és Szabadkán lépett közönség elé — Sütő András *Advent a Hargitán* című színművét mutatta be osztatlan sikerrel. A darab szereplői **Sinkovits Imre**, **Agárdi Gábor**, **Bartal Zsuzsa**, **Götz Anna** és **Rubold Ödön**, emlékezetes alakítással ajándékoztak meg bennünket. Az alábbi történet a zentai vendégszerepléshez kötődik. **Hajnal Jenő** a neves vendégeket a következő mondattal üdvözölte: *Köszöntjük Nemzeti SZÍNHÁZUNKAT!* Az előadás után Sinkovits Imre meghatódottan mondta, milyen jólesett a társulatnak

ez a megfogalmazás. És hozzáfűzött még valamit, csendesen, de nagyon őszintén: *Ez a köszöntés szerény, de igen határozott lépés volt a nemzetegyesítés útján!*

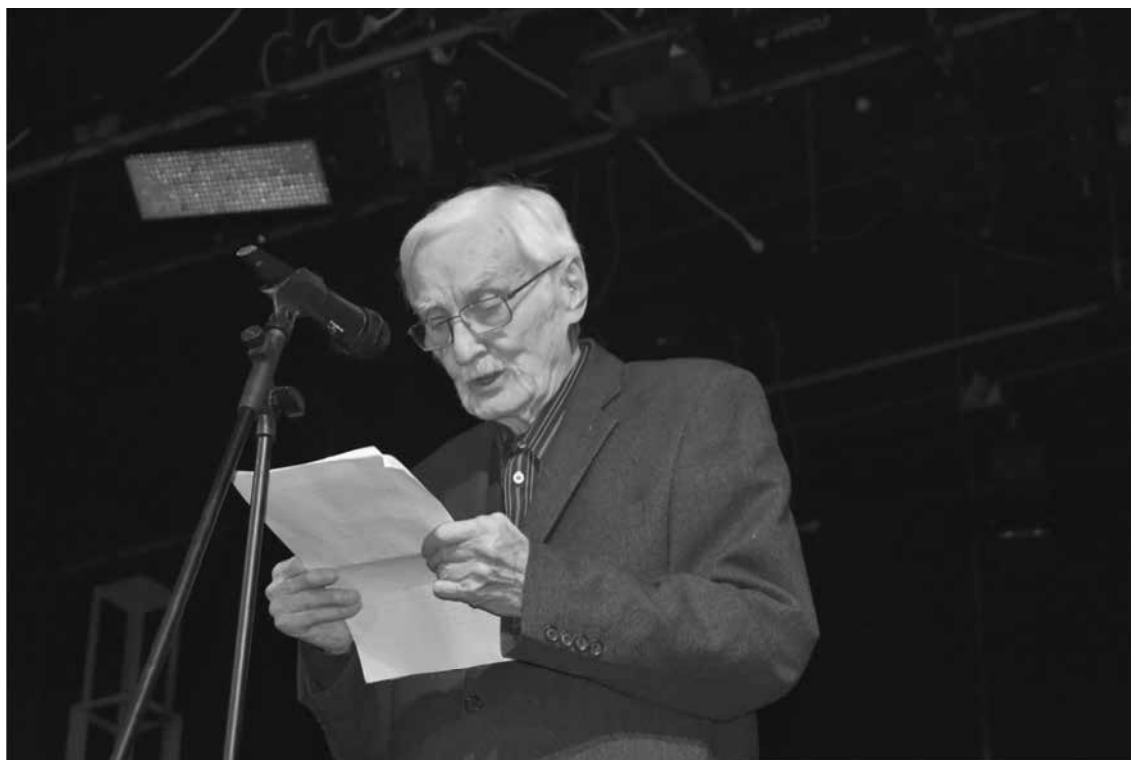
Nemzeti Színházunknak 1994. november 7-én tapsoltunk harmadszor. Szigligeti Ede *Liliomfi* című zenés vígjátékát a nagy érdeklődés miatt a Szerb Nemzeti Színház nagytermében tartották meg Újvidéken.

Ugyancsak erős kapcsolat jött létre az Újvidéki Színház és a kaposvári Csiky Gergely Színház között is. Amikor **Babarczy László**, a kaposvári színház igazgatója elhatározta, hogy Újvidéken színpadra állítja Sütő András *Egy lócsiszár virágvasárnapját*, akkor megijedtünk, mert anyagilag a tönk szélén álltunk, de a segítségünkre siettek. Amíg Újvidéken folytak a próbák, addig a kaposvári színház asztalosműhelyében készültek a díszletek, a varrodában pedig a korhű kosztümök.

Természetesen az itthoni kapcsolatainkat sem hagyhatom ki. Az újvidéki Szerb Nemzeti Színház mellett a belgrádi Ateleje 212 színházzal is szoros volt az együttműködés. Az utóbbival főleg akkor, amikor annak az élén **Ljubomir Draškić** igazgató-főrendező állt. Emellett tartottuk a kapcsolatot a zágrábi Horvát Nemzeti Színházzal is.

Egy lócsiszár virágvasárnapja (Az Újvidéki Színház fotóarchívuma)

Faragó Árpád 2019-ben Kupuszinán, a Vajdasági Magyar Amatőr Színjászok Találkozójának gálaműsorán (Forrás: Nyugat-Bácska Portál)

A '90-es években, amikor az anyagi forrásaink kiapadtak, a színház léte is veszélybe került. Vidám, kis jelenetekből álló műsorral igyekeztünk megtartani a közönséget. **Varga Imre**, a belgrádi magyar nagykövetség attaséja, aki messzemenően és mindenben támogatta az Újvidéki Színházat, anyagi segítséget teremtett elő arra, hogy üzemképessé „varázsoljuk” az öreg autóbuszunkat, és az előadásainkkal felkeressük a szórvány kis falvait. A Hét Napban 2002 augusztusában Székelykeve, 1994 címmel az Újvidéki Színház vendégszerepléséről írtam. Néhány mondatot idéznék ebből: „Az új esztendő legelején járunk. Az elszigeteltség, a szórványmagarság sorsában osztozó falu az Újvidéki Színházat köszönti. Az előadásra az iskola épületében kerül sor. A háborús, viharos időben, melyben élünk, nem sok alkalom adódik ilyen bensőséges, megható találkozásokra. Nekünk nagyon sokat jelentett az, hogy itt voltunk, hogy egy kis időre velünk voltak... Mi ma este több mint 200 tojást gyűjtöttünk be, ugyanis a nézők belépődíj fejében néhány tojást hoztak magukkal, mert az embereknek pénze itt nincs. Az iskola igazgatójának a mondatai voltak ezek. Szívből jövő, őszinte mondatai. Székelykeve után Torontálvásárhelyen és Muzslyán is vendégszerepelt az Újvidéki Színház. És az említett két helységben is a »természeti adományok« jelentették a belépődíjat.”

A visszhang nem maradt el, és jött is mindjárt a bíráló: az Újvidéki Színház elvesztette fő rendeltetését, nevezetesen, hogy a vajdasági magyar színjátszás egyik, talán egyetlen védőbástyája legyen. És még jó néhány, a színház arculatának

elvesztésére, feladására vonatkozó megjegyzés. Örööm az említett megnyilatkozásokat, ahogyan a neves, korán elhunyt színikritikusunknak, **Gerold Lászlónak** az Újvidéki Színházzal kapcsolatos írásait, a színház jelentőségét meghatározó álláspontjának világosan megfogalmazott mondatait is. Így például 1994 februárjában a Világszínház című folyóiratban — az országos színháztörténeti múzeum és intézet kiadványa —, *Az Újvidéki Színház évfordulójára* című írásában a többi közt azt írja, hogy: „...az Újvidéki Színházról joggal elmondható, hogy valóban tiszteletre méltóan egyensúlyoz a kétféle — művelődési és politikai — kisebbségi küldetés szerep között, miközben mindig kulturális feladatát tekintette elsődlegesnek. S tekinti ma is, a kizökkent időben.”

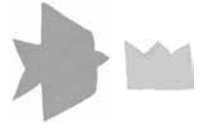
1995-ben kértem a nyugdíjaztatásomat. Azt gondoltam, negyvenkét esztendő után egy csendes, békés időszak vár majd rám. De más történt. Két ember, Hajnal Jenő és **Dudás Károly** igaz, őszinte barátságának köszönhetően egyszerűen „újjászültem”. Hajnal Jenő írásra ösztönzött — egymás után három könyvem jelent meg —, Dudás Károly pedig az amatőr színjátszó mozgalmunkban talált nekem helyet. És ebben a mozgalomban én is otthonra találtam. Jól éreztem magam a színjászok között, nyíltságuk, megbecsülésük a sok csalódás, keserűség után gyógyírként hatott rám. Megtiszteltetésnek vettem, hogy közöttük, velük lehettem.

Faragó Árpád

Megjelent a Hét Napban
2021.05.11-én, LXXVI. évf. 16. szám

A XXVII. Találkozó szakmai zsűrije

Crnkovity Gabriella színész

Topolyán születtem. A gyermekkor, amit megélhettem, gyakran inspirációim forrása. Önfeledt, játékos, szabad, időntúli, a felfedezés szünni nem akaró örömeivel. Asztaliteniszestem, hála a bátyámnak, aki után kishűgiként vakon mentem. A tíz év sportolás alapot adott egyfajta kitartásnak, munkabírásnak, és annak, hogy ne adjam fel rögtön, ha valami nem megy elsőre. A színház... egy ideig csak képzelgés, álom, mi lenne ha... Míg egyszer csak sikerült találkozunk. Zentán. Igen, itt kezdtem az amatőr színjátszást, majd Topolyán is volt szerencsém próbálgatni magam és Szabadkán is. Nagyon szép időszaka volt az életemnek. Az Újvidéki Művészeti Akadémiát 2009-ben végeztem. Osztályvezető tanáraink László Sándor és Balázs Áron voltak. Számomra ők az a stabil alfa, akikhez gondolatban mindig visszatérek, ha elbizonytalanodom egy munka során. Az egyetem elvégzése óta Újvidéken élek és dolgozom. Színészként. Az Újvidéki Színházban. És ha szerencsém van, néha kipróbálhatom magam más közegekben is. Amatőr társulatokkal és gyerekcsoportokkal is dolgozom időnként. Sokat tanulok tőlük. Hibáim és sikertelenségeim is az enyémeik, együtt dolgozom velük és rajtuk. Néhány éve van egy új tanítóm, aki a legtisztább tükröt tartja elém. A fiam.

Dr. Góli Kornélia dramaturg, tanár

1981-ben születtem Szabadkán. Az általános iskolát és a gimnáziumot szülővárosomban fejeztem, majd a Veszprémi Egyetem Tanárképző Karának Színháztörténet szakán folytattam tanulmányaimat. Az elmúlt 19 évben dolgoztam az Újvidéki Színházban, a Zentai Magyar Kamaraszínházban, a szabadkai Kosztolányi Dezső Színházban, a szabadkai Népszínház Magyar Társulatával, a Temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színházban, a debreceni Csokonai Színházban, a vajdasági Tanyaszínház társulatával, a kassai Thália Színházban, a ma-

rosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatával, a Kolozsvári Állami Magyar Színházban. Jelenleg az Újvidéki Művészeti Akadémia tanára vagyok. Színházrajongásom elég korán kezdődött. Versmondóként ismertem meg a színpadot. Megtapasztaltam a kapcsolatot az előadó és a hallgatóság között és annak jelentőségét, hogy a színpadon kimondott minden egyes szónak helye és célja van. Amatőr színjátszó is voltam. Ennek a korszaknak csodás élménye a közösséghez való tartozás és a közös alkotási vágy; az ötletelések, viták, kényszermegoldások (mert sosincs pénz) és az a felülmúlhatatlan érzés, hogy végül megszületik valami, amiért mindannyian keményen dolgoztunk. S erre a valamire emberek kíváncsiak. Bejönnek és megnézik. Azért ez, valljuk be, nem semmi! ☺

Pálfi Ervin színész, tanársegéd

1980. augusztus 24-én születtem Szabadkán, Pálfi Ervin névre hallgatok, ha lány lettem volna, most Szabinának szólíthatnátok. Azt hiszem kötődöm ehhez a szegény, szürke, unalmas Szabadkához, illetve Vajdasághoz, illetve a Balkánhoz. Kifejezetten szeretem ezt a multikulturális közeget. Máshol nem nagyon tudom elképzelni az életem. A gép úgy dobta, hogy színész lettem. Húsz éve vagyok a pályán, és többé-kevésbé még mindig örömet tud szerezni. Nem konkrétan a színészet, hanem maga az alkotás. A közös alkotás. A fantáziánk segítségével a semmiből valamit csinálni, s ezen az úton megtudni egy kicsit többet magunkról, a világról. Csodálatos kaland. Na, nem mindig. Azt mondják, munkamániás vagyok. Ebben van valami, pontosabban: ha dolgozunk, akkor dolgozzunk rendesen, keményen! Csak úgy van értelme. Ezt valom. Ez persze egyáltalán nem zárja ki, hogy jól érezzük magunkat. Hát így. 43 éves palicsi lakos vagyok, kislányom van, feleségem, kutyám, papagájom, sok-sok halam és sok-sok hangszerem. Néha nagyon nem értem magamat, másokat, és az egész világot, néha pedig minden olyan egyértelműnek és egyszerűnek tűnik...

„...de mégis azért az jó ebben, hogy kíváncsi vagyok, vajon lesz-e: végbélrákom vagy szívgyógyyszerem, unokáim meg a többi ilyen dolog, ami azt mutatja hogy éltem...” (Lovasi A.)

Kiss József: Újjászületés

Bemutató: 2008.02.21.

Háromszor mutatkoztunk be Topolyán, majd láthattak bennünket Feketicsen, Gunarason, Orahovón és Moravicán is. Emellett Vasváron is színpadra léptünk, ahol több napig vendégeskedtünk.

Díjak

A Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók XIII. Találkozásán:

Petrás Gizellának **Szántó Róbert-díj** a legszebb színpadi beszédért.

Vojtér Ilonának **Magyar Piri-díj** a legjobb női mellékszerepért.

A VII. Nemzetközi Színjátszó Fesztiválon:

Az előadás ezüst minősítésben részesült

Különdíj Hajvert Ákosnak a kitünő rendezésért és a színházi dimenziók tágitásáért

Különdíj a színészi teljesítményért: Bogárdi Zsoltnak, Petrás Gizellának és Vojtér Ilonának.

Mara Amatőr Színház

XXVII

Impresszum

Súgó – a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók XXVII. Találkozásának színpadja • Kiadja a topolyai Mara Amatőr Színház, Topolya Község Művelődési Háza, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet és a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség • A fedőlapot Pál Anikó tervezte Ónya-Oláh Dóra munkája nyomán • Tördelőszerkesztő: Pál Anikó • Szerkesztette: Virág Kiss Anita és Gucci Mónika • Munkatársak: Bencsik Orsolya, Benedek Miklós, Epstein Ágnes, Gere Kitti, Gucci Mónika, Kiss Zoltán, Kormányos Katona Gyöngyi, Mendrei Ákos, Mendrei Anna, Mendrei Zsolt, Nagy Karina, Pastyk Nóra, Pobranyi Anasztázia, Szerda Zsófia, Sutus Áron, Terék Anna, Tomik Nimród, Turi Orsolya, Vastag Gáspár Hargita, Virág Kiss Anita • Korrektor: Jankovics Andrea • A rendezvény megőrzéséért felel: Zoomanoid Multimedia • 2023. április, Topolya

